

Infographic | Uitkomsten Project Preconceptiezorg

Projectleiders Marloes Meerkerk & Saskia Slikkerveer | Oktober 2023

Het Rapport Preconceptionele Gezondheid is te vinden onder 'documenten' op de website Kansrijke Start van het Ministerie van VWS: <https://www.kansrijkestart.nl/documenten>

Wat is preconceptiezorg? Het geheel aan maatregelen die genomen kunnen worden met het oog op het behoud en de bevordering van de gezondheid van het toekomstige kind en de aanstaande ouder zelf.

Waarom is dit belangrijk? Preconceptionele gezondheid van aanstaande ouders en foetale groei en ontwikkeling zijn sterke determinanten van welzijn en gezondheid later in het leven. Gezondheid en kansen beginnen al voor de conceptie. Investeren in een goed begin betekent niet alleen een investering in deze en de komende generatie, maar het is ook een investering in de generaties die daarna volgen. Preconceptiezorg is preventie bij uitstek.

Deze informatie is al ruim 20 jaar bekend, toch zijn veel ouders en professionals zich niet bewust van het belang hiervan. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren:

- Moeilijk te bereiken doelgroep
- Onbekendheid met het belang van gezond zwanger worden (75% onder lage SES)
- Overschatten eigen gezondheidsstatus door ouders uit zowel de hoge als lage SES
- Ontbreken eigenaarschap professionals (hoge werkdruk, ervaren als niet zijn/haar taak, ontbreken awareness)

Er zijn diverse factoren van invloed op de zwangerschapsuitkomst. Sommige hiervan zijn vaststaand, niet alle risico's kunnen worden beperkt. Veel factoren zijn wel beïnvloedbaar door professionals en aanstaande ouders. Het is dus van groot belang hierop in te zetten om zo de kans op een negatieve zwangerschapsuitkomst te verkleinen en meer kinderen een goede start te kunnen bieden.

1. Erfelijkheid

2. Vorige zwangerschap(pen)

3. Foliumzuur

4. Voeding/gezond gewicht

5. Roken

6. Alcohol

7. Drugs

8. Stress, angst, spanning

9. Risico's thuis of op werk

10. Medicijnen en ziektes

Effecten preconceptieconsult Verhoogd gebruik foliumzuur, minder roken, lager alcoholgebruik, verbeterde leefstijl. Ouders ervaren deze zorg als geruststellend en informatief. 85% beveelt dit consult aan bij andere ouders.

Hoe kunnen we gezond zwanger worden een plek geven binnen de samenleving?

November 2022: Start Project preconceptiezorg gemeente Dordrecht.

Doel: Gezond zwanger worden op de kaart zetten en een structureel programma inrichten vanuit een 3 fasen opzet.

1: Verkenning en literatuuronderzoek: wat zijn de werkzame elementen?

2: Veldonderzoek verloskundigen en doelgroepsessies in Dordrecht waarin deze werkzame elementen getoetst zijn bij ouderraad kinderdagverblijf, moederraad Albert Schweitzer ziekenhuis en jonge moederklas Da Vinci college.

3: Schrijven aanbevelingen om het programma Preconceptionele Gezondheid vorm en inhoud te kunnen geven.

Aanbevelingen

1. Zet een wijk- en doelgroepgericht integraal programma uit, inclusief gebruik van sleutelfiguren. Dit kan per wijk of per doelgroep uitgerold worden.

- Maak mét de doelgroep, niet voor de doelgroep (co-creëren). Vergeet hierbij de mannen niet.
- Zet lokale ambassadeurs/sleutelfiguren in om bereik doelgroep te verhogen
- Laat het programma in cycli terugkeren, geen eenmalige actie

Hoe?

• Onderwijs

Maak gezond zwanger worden een onderdeel van het onderwijsprogramma. Net zoals jongeren recht hebben om te weten hoe ze een zwangerschap kunnen voorkomen, hebben ze er ook recht op om te weten hoe ze op een goede en gezonde wijze zwanger kunnen worden.

• Professionals vragen naar kinderwens

Streef ernaar dat elke professional zich bij elk contact met iemand binnen de doelgroep, zowel mannelijk als vrouwelijk, bewust is van de mogelijkheid van een kinderwens en hier actief naar vraagt d.m.v het stellen van de vraag: "Wilt u het komende jaar zwanger worden?" Bij een positief antwoord is het belangrijk dat er een vervolgactie komt. Hiervoor kan de beslisboom gebruikt worden die opgesteld is door het Ministerie van VWS.

• Influencers

Maak gebruik van influencers om de doelgroep te bereiken. Zet in op (lokale) influencers die betrouwbare informatie rondom gezond zwanger worden promoten/verspreiden via social media en podcasts.

• Stickers op Anticonceptie

Aanbrengen van stickers op alle doosjes van anticonceptie (pil) en zwangerschaps- en ovulatietesten die binnen Dordrecht uitgegeven worden. Hierop staat een verwijzing naar de website strakswangerworden.nl.

• Wachtkamerschermen

Maak op openbare locaties gebruik van slides voor wachtkamerschermen. Hierop kan informatie gezet worden over gezond zwanger worden en een verwijzing naar strakswangerworden.nl.

• Toegankelijke betrouwbare informatie

Zorg dat de informatie die binnen de gemeente Dordrecht te vinden is over preconceptie uit betrouwbare bronnen komt. Ontwikkel een flyer met daarin belang preconceptiezorg, gezond zwanger worden en een verwijzing naar betrouwbare informatie. Verwijs in alle communicatie rondom gezond zwanger worden naar betrouwbare websites zoals strakswangerworden.nl

2. Start, bij voorkeur landelijk, een campagne met daarin een combinatie van individuele en collectieve aanpak.

- Bewustwordingscampagne in de samenleving
- Content ontwikkelen die zorgverleners kunnen verspreiden.
- Zet in op social media
- Let op inclusiviteit (leeftijd, huidskleur, religie, opleiding, samenstelling ouderparen etc.)
- Zorg voor een passende en heldere naam, preconceptie is te onduidelijk.
- Kracht van herhaling: de doelgroep verandert om de zoveel maanden, mensen die nu geen kinderwens hebben, hebben dit over enkele maanden/een jaar misschien wel.

3. Borg het programma Preconceptionele Gezondheid zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau op korte- en lange termijn.

- Aanstellen aandachtsfunctionaris(sen)/ambassadeur(s) preconceptionele gezondheid.
- Geef het thema een prominente plaats binnen de lokale coalitie, het jaarplan en de begroting, en binnen de Stuurgroep Preventie en Zorg en de diverse relevante lokale preventie- en leefstijlgerelateerde programma's.
- Geef het thema een plaats binnen de Regionale Coalitie Kansrijke Start.
- Maak het een structureel thema binnen de landelijke en regionale ketenaanpak Kansrijke Start.